

SAÏD DAHMANI „*Hippo Regius*“. Ministère de l'Information et de la Culture. Sous-Direction des Beaux-Arts et Antiquités. Alger, 1973, 123 p. + 3 hărți (în afară de text.)

Ne bucură faptul că istoricii din tinerele state independente se ocupă din ce în ce mai asiduu de cercetarea problemelor privind trecutul țărilor lor, dovedindu-le continuitatea și evoluția istorică pe pământul pe care generațiile mai apropiate de zilele noastre au luptat pentru câștigarea independenței naționale. Cercetările lor sînt cuprinse în numeroase lucrări istorice a căror ținută științifică este deosebit de valoroasă.

În rîndul acestor lucrări se înscrie și monografia istorică *Hippo Regius*, care cuprinde rezultatele săpăturilor arheologice efectuate sub conducerea lui Saïd Dahmani în străvechea așezare *Hippone* (Algeria) situată la sud-vest de Annaba, oraș antic ale cărui vestigii sînt originale și complexe, atît din punct de vedere istoric, cît și arheologic.

Aceste vestigii au permis cercetătorilor să ajungă la unele concluzii interesante, cum ar fi: dispunerea așezării sub formă de amfiteatru în jurul golfului (înainte de secolul III î.e.n.) și existența unui nivel din secolele V—VI e.n., care demonstrează cîștigul de teren continental în dauna golfului, rezultat firesc al luptei permanente dintre mare și uscat.

Cu toate că nu se poate preciza care sînt primii locuitori ai *Hipponului*, totuși existența silexurilor cioplite paleolitice, a urmelor neolitice și a monumentelor megalitice, care se găsesc în număr destul de mare, atestă o locuire omenească neîntreruptă din timpuri preistorice și pînă azi.

Nu este bine cunoscută așezarea din epoca punică, deși se crede că organizarea politică este inspirată din cea cartagineză, tocmai în această perioadă *Hippone* impunîndu-se ca un centru de comerț.

Perioada de stabilitate nu începe, realmente, decît spre anul 146 î.e.n., cînd așezarea își va dobîndi independența sa definitivă sub conducerea lui *Micipisa*. Cu toate acestea, se pare că, după înfrîngerea cartaginezilor la *Zama* în anul 202 î.e.n., numizii aleg *Hippone* ca reședință favorită, pe urmă ca a doua capitală, ceea ce i-a atras epitetul de *Hippone Regal* (*Hippo Regius*), care de altfel în această epocă se afirmă ca un oraș înfloritor.

În secolul I î.e.n. *Hippone* devine centrul „Africii Noi“, anexată la Imperiul roman. În capitolul privind această perioadă întîlnim date privind administrația romană în *Hippone*, care era condus de un proconsul delegat de Senat. Sub *Augustus*, *Hippone* devine municipiu. Din punct de vedere economic, predomină agricultura, pe terenurile înconjurătoare orașului fiind atestată o gamă variată de culturi. De asemenea există cariere de marmură și porfir.

În lucrare mai întâlnim importante informații referitoare la societate și religie, la decadența romană și repercusiunea ei asupra *Hipponului*, la prezența bizantinilor în *Hippone*, la istoria așezării în era musulmană etc.

Un capitol este consacrat descrierii *Forumului*, în zona căruia se găsesc vestigii ca: pedestalul, monumentul pătrat, soclul statuii, templul triadei capitoline, vestigiile de sculptură și inscripțiile, dintre care se distinge marea inscripție găsită pe una din laturile Forumului dedicată lui *C. Paccius Africanus*.

Într-un alt capitol este făcută descrierea cartierului creștin, însoțită de schița acestuia, a cartierului din fața mării, marile terme din nord, termele din sud și teatrul.

În ultima parte a lucrării este prezentat Muzeul arheologic, care adăpostește obiectele descoperite în timpul diferitelor săpături în așezarea *Hippone* și în împrejurimi. Muzeul se compune dintr-o expoziție în aer liber și trei săli situate pe colina *Gharf-al Artran*.

Eforturile actuale ale arheologilor sînt îndreptate spre amenajarea unui muzeu destinat să pună în evidență comorile pe care le adăpostește *Hippone* și în același timp de a fi un mijloc eficace de educație și difuzare a culturii.

Propunîndu-ne să prezentăm monografia arheologică *Hippo Regius* ne-am oprit asupra citorva capitole care ilustrează prin conținutul lor importanța științifică a lucrării, a cărei contribuție la cunoașterea trecutului unui stat în plină afirmare este deosebit de importantă.

Lucrarea *Hippo Regius* este un document prețios pentru istoricii care studiază lumea antică mediteraneană în general și istoria Imperiului roman, în special.

Ilustrația bine realizată ca și schițele diferitelor zone ale așezării, vin să întregască această contribuție științifică, de reală valoare.

ADOLF MINUȚ

Praelectiones Patavinae, Università degli studi di Padova. Pubblicazioni dell'Istituto di Storia Antica. Vol. IX, Roma, 1972, 180 pp. + 4 pl.

Volumul IX al publicației „*Praelectiones Patavinae*” care apare sub egida Universității și a Institutului de istorie antică din Padova reunește două categorii de articole: unele sînt comemorative (dedicate lui Gaetano de Sanctis, — de la a cărui naștere s-a împlinit, în 1970, un secol —, lui Plinio Fracaro, lui Luigi Pareti și lui Attilio Degradi), altele sînt grupate sub titlul *Lezioni accademiche*.

Dintre acestea din urmă fac parte articolele: *Le syncrétisme Gallo-romain ; structures et finalités* de Monique Clavel-Lévêque, *La vie économique d'Athènes au IV-e siècle : crise ou renouveau?* de Claude Mossé și *Formes et structures méditerranéennes dans la genèse de la religion grecque* de Pierre Lévêque.

În studiul *Le syncrétisme Gallo-romain : structures et finalités* cercetătoarea Monique Clavel-Lévêque încearcă să definească, în primul rând, specificitatea interpretării și a sincretismului de tip galo-roman ca și cadrele și formele religiei galo-romane. Pornind de aici autoarea trece la schițarea unei geografii și a unei sociologii a religiei galo-romane, precum